

non audiat verba calumniatoris. Quidquid contradicunt, homines dicunt : hoc autem Deus dicit.

ENARRATIO

IN PSALMUM XXII.

Psalmus ipsi David.

I. ECCLESIA loquitur Christo : « Dominus pascit me, et » nihil mihi deerit¹, » Dominus Jesus Christus pastor meus est, et nihil mihi deerit.

II. « In loco pascuæ ibi me collocavit². » In loco pascuæ incipientis ad fidem me perducens, ibi me nutriendum collocavit. « Super aquam refectiois educavit me. » Super aquam baptismi, quo reficiuntur qui integritatem viresque amiserant, educavit me.

III. « Animam meam convertit. Deduxit me in semitis » justitiæ, propter nomen suum³. » Deduxit me in angustiis itineribus, quæ pauci ambulant, justitiæ suæ : non propter meritum meum, sed propter nomen suum.

IV. « Nam et si ambulem in medio umbræ mortis. » Nam et si ambulem in medio vitæ hujus, quæ umbra mortis est. « Non timebo mala, quoniam tu mecum es⁴. » Non timebo mala, quoniam tu habitas in corde meo per fidem : et nunc mecum es, ut post umbram mortis etiam ego sim tecum. « Virga tua et baculus tuus, ipsa me con- » solata sunt. » Disciplina tua tanquam virga ad gregem ovium, et tanquam baculus jam ad grandiores filios et ab

¹ Psal. xxii, 1. — ² Ibid. 2. — ³ Ibid. 3. — ⁴ Ibid. 4.

animali vita ad spiritalem crescentes ipsa me non afflixerunt ; magis consolata sunt : quia memor es mei.

V. « Parasti in conspectu meo mensam, adversus eos » qui tribulant me¹. » Post virgam autem, qua parvulus et animalis in grege pascuis erudiebar, post illam virgam cum esse cœpi sub baculo, parasti in conspectu meo mensam, ut non jam lacte alar parvulus², sed major cibum sumam, firmatus adversus eos qui tribulant me. « Impin- » guasti in oleo caput meum. » Lætificasti lætitia spiritali mentem meam. « Et poculum tuum inebrians quam præ- » clarum est³ ! » Et poculum tuum oblivionem præstans priorum vanarum delectationum quam præclarum est !

VI. « Et misericordia tua subsequetur me omnibus » diebus vitæ meæ⁴ : » id est, quandiu vivo in hac mortali vita, non tua, sed mea. « Ut inhabitem in domo Do- » mini in longitudinem dierum. » Subsequetur autem me non hic tantum, sed etiam ut inhabitem in domo Domini in æternum.

ENARRATIO

IN PSALMUM XXIII.

Psalmus ipsi David, prima sabbati⁵.

I. PSALMUS ipsi David, de clarificatione et resurrectione Domini, quæ matutino primæ sabbati facta est, qui jam dies dominicus dicitur.

II. « Domini est terra et plenitudo ejus, orbis terrarum

¹ Psal. xxii, 5. — ² 1 Cor. iii, 2. — ³ Psal. xxii, 5. — ⁴ Ibid. 6. — ⁵ Psal. xxiii, 1.

» et universi qui habitant in ea¹ : » cum clarificatus Dominus annuntiatur in fidem omnium gentium, et universus orbis terrarum fit Ecclesia ejus. « Ipse super maria » fundavit eam². » Ipse firmissime stabilivit eam super omnes fluctus sæculi hujus, ut ab ea superarentur, nec nocerent ei. « Et super flumina præparavit eam. » Flumina in mare fluunt, et cupidi homines labuntur in sæculum : etiam istos superat Ecclesia, quæ devictis per Dei gratiam cupiditatibus sæcularibus ad recipiendam immortalitatem charitate parata est.

III. « Quis ascendet in montem Domini³? » Quis ascendet in altissimam justitiam Domini? « Aut quis stabit in » loco sancto ejus? » Aut quis permanebit in eo, quo ascendet, super maria fundato et super flumina præparato loco?

IV. « Innocens manibus et mundus corde. » Quis ergo illuc ascendet, et permanebit ibi, nisi innocens in operibus, et mundus in cogitationibus? « Qui non accepit in » vano animam suam⁴. » qui non in rebus non permanentibus deputavit animam suam, sed eam immortalem sentiens, æternitatem stabilem atque incommutabilem desideravit. « Et non juravit proximo suo in dolo. » Et ideo sine dolo, sicut simplicia et non fallentia sunt æterna, ita se præbuit proximo suo.

V. « Hic accipiet benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo⁵. »

VI. « Hæc est generatio quærentium Dominum. » Sic enim nascuntur qui quærent eum. « Quærentium faciem » Dei Jacob⁶. Diapsalma. » Quærent autem faciem Dei, qui posterius nato primatum dedit.

VII. « Tollite portas, principes vestri. » Quicumque

¹ Psal. xxiii, 1. — ² Ibid. 2. — ³ Ibid. 3. — ⁴ Ibid. 4. — ⁵ Ibid. 5. — ⁶ Ibid. 6.

principatum in hominibus quæritis, auferte, ne impediant, aditus quos vos statuistis cupiditatis et timoris. « Et elevamini portæ æternales¹. » Et elevamini aditus æternæ vitæ, renuntiationis sæculo et conversionis a Deo. « Et » introibit rex gloriæ. » Et introibit rex, in quo sine superbia gloriemur : qui superatis portis mortalitatis, et patefactis sibi cœlestibus, implevit quod ait : « Gaudete, quoniam ego vici sæculum². »

VIII. « Quis est iste rex gloriæ? » Pavet admirans natura mortalis et quærit, « Quis est iste rex gloriæ? Dominus fortis et potens³. » Quem tu infirmum et oppressum putasti. « Dominus potens in bello. » Contrecta cicatrices, et senties reparatas, et immortalitati redditam infirmitatem humanam. Persoluta est quæ debebatur terris, ubi cum morte belligerata est, clarificatio Domini.

IX. « Tollite portas, principes vestri⁴. » Hinc jam pergatur in cœlum. « Exclamet iterum prophetica tuba : » Tollite » portas etiam cœlestes principes, quas habetis in animis » hominum, qui adorant militiam cœli⁵. » Et elevamini » portæ æternales. » Et elevamini portæ æternæ justitiæ, charitatis et castitatis, per quas anima diligit unum verum Deum, et non fornicatur sub multis qui appellantur dii. « Et introibit rex gloriæ. » Et introibit rex gloriæ, ut ad dexteram Patris interpellat pro nobis⁶.

X. « Quis est iste rex gloriæ. » Quid et tu princeps potestatis aëris hujus miraris⁷, et quæris, « Quis est iste rex » gloriæ. Dominus virtutum ipse est rex gloriæ⁸. » Et jam vivificato corpore, supra te pergat ille tentatus; supra omnes Angelos tendit, ab Angelo prævaricatore ille tentatus. Nemo vestrum se objiciat atque intercludat iter nostrum, ut tanquam Deus colatur a nobis : neque Prin-

¹ Psal. xxiii, 7. — ² Joan. xvi, 33. — ³ Psal. xxiii, 8. — ⁴ Ibid. 9. — ⁵ 4 Reg. xvii, 10. — ⁶ Rom. viii, 34. — ⁷ Ephes. ii, 2. — ⁸ Psal. xxiii, 10.

cipatus, neque Angelus, neque Virtus nos separat a charitate Christi¹. « Bonum est sperare in Domino, quam » sperare in principe²: ut qui gloriatur, in Domino gloriatur³. » Sunt quidem iste in hujus mundi ordinatione virtutes, « Sed Dominus virtutum ipse est rex gloriae. »

ENARRATIO

IN PSALMUM XXIV.

In finem, Psalmus ipsi David⁴.

I. CHRISTUS, sed in Ecclesiae persona, loquitur. Nam magis ad populum christianum conversum ad Deum pertinent quae dicuntur.

II. « Ad te, Domine, levavi animam meam⁵: » desiderio spiritali, quae carnalibus desideriis conculcabatur in terra. « Deus meus in te confido, non erubescam⁶. » Deus meus, ex eo quod in me confidebam, perductus sum usque ad istam infirmitatem carnis; et qui, deserto Deo, sicut Deus esse volui, a minutissima bestiola mortem timens, de superbia mea irrisus erubui: jam ergo in te confido, non erubescam.

III. « Neque irrideant me inimici mei⁷. » Neque irrideant me, qui serpentinis atque occultis suggestionibus insidiantes, et suggerentes Euge, Euge, ad haec deiecerunt. « Etenim universi qui te expectant non confundentur. »

¹ Rom. viii, 39. — ² Psal. cxvii, 9. — ³ I Cor. i, 31. — ⁴ Psal. xxiv, 1. — ⁵ Ibid. — ⁶ Ibid. 2. — ⁷ Ibid. 3.

IV. « Confundantur inique facientes vana. » Confundantur inique facientes, ad acquirenda quae transeunt. « Vias tuas, Domine, notas fac mihi, et semitas tuas edoce me¹: » quae non latae sunt, nec multitudinem ad itinerum ducunt; sed angustas et paucis notas semitas tuas² edoce me.

V. « Dirige me in veritate tua: » errores fugientem. « Et doce me: » nam per me ipsum non novi, nisi mendacium. « Quoniam tu es Deus salutaris meus: et te » sustinui tota die³. » Neque enim dimissus a te de paradiso⁴, et in longinquam regionem peregrinatus⁵, per me ipsum redire possum, nisi occurras erranti: nam reditus meus toto tractu temporis saecularis misericordiam tuam sustinuit.

VI. « Reminiscere miserationum tuarum, Domine⁶. » Reminiscere operum misericordiae tuae, Domine, quia tanquam oblitum te homines putant. « Et quia misericordiae » tuae a saeculo sunt. » Et hoc reminiscere, quia misericordiae tuae a saeculo sunt. Nunquam enim sine illis fuisti, qui etiam peccantem hominem vanitati quidem, sed in spe subiecisti, et tot tantisque creaturae tuae consolationibus non deseruisti.

VII. « Delicta juventutis meae et ignorantiae meae ne » memineris⁷. » Delicta confidentis audaciae meae et ignorantiae meae ne ad vindictam reserves, sed tanquam excidant tibi. « Secundum misericordiam tuam memor esto » mei, Deus. » Memor esto quidem mei, non secundum iram qua ego dignus sum, sed secundum misericordiam tuam quae te digna est. « Propter bonitatem tuam, Domine. » Non propter meritum meum, sed propter bonitatem tuam, Domine.

¹ Psal. xxiv, 4. — ² Matth. vii, 13, 14. — ³ Psal. xxiv, 5. — ⁴ Gen. iii, 13. — ⁵ Luc. xv, 13. — ⁶ Psal. xxiv, 6. — ⁷ Ibid. 7.

VIII. « Dulcis et rectus Dominus¹. » Dulcis est Dominus, quandoquidem et peccantes et impios ita miseratus est, ut omnia priora donarit : sed etiam rectus est Dominus, qui post misericordiam vocationis et veniæ, quæ habet gratiam sine meritis, digna ultimo iudicio merita requirit. « Propter hoc legem statuet delinquentibus in » via². » Quia misericordiam prærogavit ut perduceret in viam.

IX. « Diriget mites in iudicio³. » Diriget mites, nec perturbabit in iudicio eos qui sequuntur voluntatem ejus, nec ei resistendo præponunt suam. « Docebit mansuetos » vias suas. » Docebit vias suas, non eos qui præcurrere volunt, quasi se ipsos melius regere possint : sed eos qui non erigunt cervicem, neque recalcitrant, cum eis jugum lene imponitur et sarcina levis⁴.

X. « Universæ viæ Domini misericordia et veritas⁵. » Quas autem vias docebit eos, nisi misericordiam qua placabilis, et veritatem qua incorruptus est? Quorum unum præbuit donando peccata, alterum merita iudicando. Et ideo universæ viæ Domini, duo adventus Filii Dei, unus miserantis, alter iudicantis. Pervenit ergo ad eum tenens vias ejus, qui nullis meritis suis se liberatum videns, deponit superbiam, et deinceps cavet examinantis severitatem, qui clementiam subvenientis expertus est. « Requiritibus testamentum ejus et testimonia ejus. » Intelligunt enim Dominum misericordem primo adventu, et secundo iudicem, qui mites et mansueti requirunt testamentum ejus, cum sanguine suo nos in novam vitam redemit : et in Prophetis atque Evangelistis testimonia ejus.

XI. « Propter nomen tuum, Domine, propitiaberis pec-

¹ Psal. xxiv, 8. — ² Ibid. — ³ Ibid. 9. — ⁴ Matth. xi, 30. — ⁵ Psal. xxiv, 10.

» cato meo : multum est enim¹. Non solum peccata mea donasti, quæ antequam crederem admisi : sed et peccato meo, quod et multum est, quia et in via non deest offensio, sacrificio contribulati spiritus propitiaberis.

XII. « Quis est homo, qui timeat Dominum? » Unde incipit venire ad sapientiam. « Legem statuet ei in via, » quam elegit². » Legem statuet ei in via, quam liber apprehendit, ne impune jam peccet.

XIII. « Anima ejus in bonis demorabitur, et semen ejus » hæreditate possidebit terram³. » Et opus ejus hæreditatem solidam instaurati corporis possidebit.

XIV. « Firmamentum est Dominus timentium eum⁴. » Infirmorum videtur esse timor, sed firmamentum est Dominus timentium eum. Et nomen Domini quod glorificatum est per orbem terrarum, firmat timentes eum. « Et » testamentum ipsius ut manifestetur illis. » Et facit ut testamentum ipsius manifestetur illis, quia hæreditas Christi gentes sunt, et termini terræ.

XV. « Oculi mei semper ad Dominum ; quia ipse evellet de laqueo pedes meos⁵. » Nec timeam pericula terrena, dum terram non intueor : quoniam ille quem intueor, evellet de laqueo pedes meos.

XVI. « Respice in me, et miserere mei : quoniam unicus et pauper sum ego⁶. » Quoniam unicus populus, unica Ecclesiæ tuæ servans humilitatem, quam nulla schismata vel hæreses tenent.

XVII. « Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt⁷. » Tribulationes cordis mei, abundante iniquitate et refrigerante charitate, multiplicatæ sunt. « De necessitatibus » meis educ me. » Quoniam hæc tolerare mihi necesse

¹ Psal. xxiv, 11. — ² Ibid. 12. — ³ Ibid. 13. — ⁴ Ibid. 14. — ⁵ Ibid. 15. — ⁶ Ibid. 16. — ⁷ Ibid. 17.

est, ut perseverans usque in finem salvus sim¹, de necessitatibus meis educ me.

XVIII. « Vide humilitatem meam et laborem meum². » Vide humilitatem meam, qua nunquam me jactantia justitiæ ab unitate abrumpo; et laborem meum, quo indisciplinatos mihi commixtos suffero. « Et remitte omnia » peccata mea. » Et his sacrificiis propitiatus remitte peccata mea, non illa tantum juventutis et ignorantiae meae antequam crederem, sed etiam ista quæ jam ex fide vivens per infirmitatem vel vitæ hujus caliginem admitto.

XIX. « Respice inimicos meos, quoniam multiplicati » sunt³. » Non solum enim fortis, sed etiam in ipsa intus Ecclesiæ communionem non desunt. « Et odio iniquo oderunt me. » Et oderunt me diligentem se.

XX. « Custodi animam meam, et erue me⁴. » Custodi animam meam, ne decliner ad imitationem eorum, et erue me a perplexitate, qua mihi miscentur. « Non confundar, » quoniam speravi in te. » Non confundar si forte insurgunt adversum me: quoniam non in me, sed in te speravi.

XXI. « Innocentes et recti adhæserunt mihi, quoniam » sustinui te, Domine⁵. » Innocentes et recti non præsentiâ corporali miscentur tantum, sicut mali, sed consensione cordis in ipsa innocentia et rectitudine adhærent mihi: quoniam non defeci, ut imitarem malos; sed sustinui te, expectans ventilationem ultimæ messis tuæ.

XXII. « Redime, Deus, Israël ex omnibus tribulationibus » ejus⁶. » Redime, Deus, populum tuum, quem præparasti ad visionem tuam, ex tribulationibus ejus, non tantum quas foris, sed etiam quas intus tolerat.

¹ Matth. x, 22. — ² Psal. xxiv, 18. — ³ Ibid. 19. — ⁴ Ibid. 20. — ⁵ Ibid. 21. — ⁶ Ibid. 22.

ENARRATIO I

IN PSALMUM XXV.

Ipsi David¹.

I. Ipsi David, non mediatori homini Christo Jesu, sed omni Ecclesiæ jam perfecte in Christo stabilitæ, attribui potest.

II. « Judica me, Domine, quoniam ego in innocentia mea » ambulavi². » Judica me, Domine, quoniam post misericordiam quam tu mihi prærogasti, innocentiae meae habeo aliquod meritum, cujus viam custodivi. « Et in Domino » sperans non movebor. » Nec tamen etiam sic in me, sed in Domino sperans, permanebo in eo.

III. « Proba me, Domine, et tenta me³. » Ne quid tamen occultorum meorum me lateat, proba me, Domine, et tenta me, notum me faciens, non tibi quem nihil latet, sed mihi atque hominibus, « Ure renes meos et cor » meum. » Adhibe medicinale purgatorium, quasi ignem, delectationibus et cogitationibus meis. « Quoniam misericordia tua ante oculos meos est⁴. » Quoniam ne illo igne constumar, non merita mea, sed misericordia tua, qua me ad talem vitam perduxisti, ante oculos meos est. « Et » complacuit in veritate tua. » Et quia displicuit mihi meum mendacium, complacuit autem veritas tua, placui etiam ipse cum illa et in illa.

IV. « Non sedi cum concilio vanitatis. » Non elegi apponere cor meum his qui providere conantur, quemad-

¹ Psal. xxv, 1. — ² Ibid. — ³ Ibid. 2. — ⁴ Ibid. 3.